

HEIS

NR 4

MONTØREN

2024



ORDEN PÅ **BRAKKA**

VISSTE DU AT DU HAR KRAV PÅ
ORDNA SPISE-, SKIFTE- OG
SANITÆRFORHOLD SELV OM DU
JOBBER PÅ EN BYGGEPLASS?

VIT HVA DU HAR KRAV PÅ!



«SLUTT PÅ ROMMEN»



Det var i 1987 at Schindlers Osloavdeling flyttet fra Skøyen og inn i de nybygde lokalene i Ringnesveien 19, ved Rommen i Groruddalen. Siden har dette vært utgangspunktet for Oslo-klubbens medlemmer. Her har de ikke bare deltatt på kurs, hentet ut deler og fått utdelt nye arbeidsoppdrag – for dette har også vært et naturlig samlingssted for klubben ved festligheter slik som krympelag.

Her har det også vært avholdt utallige markeringer og streiker ved uenigheter med bedriften. Mange har fra denne tiden minner om vaffelsteking, pølsekoking og innebandy på høylageret. Den nyeste og trolig mest kjente av dem alle var da hovedtillitsvalgt, Alexander Udnes, måtte levere verktøyet etter at han ble avskjediget den 20. november 2020 i det som er blitt kjent som Schindlerkonflikten.

Men nå er det slutt for «Rommen» da Osloavdelingen flytter inn i Karvesvingen 5 på Hasle ved årsskifte. Her har den øvrige ledelsen i Schindler holdt hus siden 2019, og adressen bør være kjent for foreningens medlemmer etter sistnevnte konflikt. For øvrig er Schindler sitt hovedlager satt bort til en underleverandør et annet sted i byen. Foto: HMF arkiv/Tekst: Tor-Erik Lundberg.

Innhold

Nr 4 – Desember 2024 Årgang 56

Ledern har ordet	4
Redaksjonen	5
Klubber og avdelinger	6

Forening, fagbevegelse og samfunn

Årets lærlingesamling	12
Scan Heis fortsetter med gamle synder ..	14
Årets klasse på styrt opplæring	16
Landsråd	17
Allmenngjort lønn i ni bransjer	18
NHO fremprovoserte tvungen lønnsnemd	18
Høyre lover å oppheve innleieforbudet ..	19
Den som tier samtykker	20
Ønsker byggheis som eget lærefag	21

Internasjonalt

Australsk fagforeningsknusing	22
-------------------------------------	----

Historie

2013 konflikten	26
-----------------------	----

Heisteknisk

Heismontør kastet kunstverk i søpla ...	28
Frankrikes heiser er ikke klare for å avvikle 2G og 3G	28

HMS

De nye tiltakene for å forebygge innånding av helsefarlig kvartsstøv	30
Heismontør besvimte på jobb – kvalifiserer ikke til yrkesskade!	31

HBU

Fra kokk, til heis, til pensjonist	32
Heismontør for 11 år siden	34
Fra sjakta	35

BLADETS ADRESSE:

HEISMONTØRENS FAGFORENING
ØSTRE AKER VEI 24, 0581 OSLO
TELEFON: 22 17 45 50 E-POST: REDAKSJONEN@HEIS.NO

ETTERTRYKK ANBEFALES NÅR KILDE ER ANGIT.
GRAFISK PRODUKSJON: AKSELL. OPPLAG: 1375

REDAKSJONEN BLE AVSLUTTET 21. NOVEMBER 2024
NESTE DEADLINE ER 1. MARS 2025



LEDERN HAR ORDET



Markus Hansen, leder HMF

Over 10 støvmålinger gjennomført i heissjakter allerede og mange flere skal det bli gjennom 2025. Kvarstøvprosjektet vårt sammen med HLF, ledet av Stami er godt i gang, det er lovende!

Det nærmer seg slutten av året, og fremdeles så holder heisbransjen på, i skrivende stund, med lokale lønnsforhandlinger. Hvorfor tar ting så lang tid? Er avstanden mellom klubbene og bedrift for stor? Siden det var sentrale forhandlinger i år så kommer riktignok en del av klubbene sent i gang med forhandlingene – gjerne ikke før etter sommeren, og da i september. Det er en uting å potensielt dra forhandlingene over i påfølgende år. Ikke er det lønnsomt i form av misfornøyde ansatte i lang tid, og jeg tror heller ikke bedriftene ønsker å dra forhandlingene ut over tid. Det er jo også litt spesielt at samtlige av de største heisbedriftene ikke kommer til enighet, man skulle nesten tro de snakket sammen?

En evt. etterbetaling fra bedriftene vil jo bare vokse seg større, samtidig så

blir snittlønna i heisbransjen som Heisoverenskomstens minstelønn blir beregnet ut fra – forskjøvet til neste år. Det er nemlig lønn utbetalt i 3. og 4. kvartal i år fra bedriftene som danner grunnlag for minstelønnen fra 15.mai 2025. En etterbetaling i januar neste år vil gjøre at lønnsjusteringen ikke blir plukket opp før neste regulering der igjen (15.november 2025).

Nå er det svært få heismontører som jobber på minstelønn, men det kan ha konsekvenser for offentlige kontrakter som benytter heisfirmaer uten tariffavtale, da snakker jeg om firmaer som bruker utenlandsk, underbetalt arbeidskraft. Da er nemlig heisfirmaet bundet av forskrift som gjør at de må minimum betale minstelønn i Heisoverenskomsten. Dette gjelder uavhengig om yrket er allmenngjort eller ikke.

Som sikkert flere har fått med seg har vi hatt en lengre debatt om deler av Heisoverenskomsten bør allmenngjøres eller ikke. Styret i HMF har nå vedtatt at det er et ønske å allmenngjøre deler slik øvrig byggebransje har vært siden 2009. Betyr det at vi skal senke skuldrene i kampen mot sosial dumping? Overhodet ikke. Kampen fortsetter uansett, men vi anser blant annet allmenngjøring som et nytt verktøy for bygg-entreprenører som vil vise at også heissjakter er et lovregulert område. Allmenngjøring fører ikke til et sterkere HMF, det er det kun flere, bevisste, velorganiserte heismontører som gjør!

HMF PÅ SOSIALE MEDIER



@HMFagforeninga



heismontorene



hmf1930



@heismontorene



Heismontørenes Fagforening



Heismontørenes Fagforening



www.heis.no

Ønsker alle en riktig god jul og et aktivt nytt år!

Markus

REDAKSJONEN DESEMBER 2024

REDAKTØR: TOR-ERIK LUNDBERG. REDAKSJONEN: ERIK EIKEDALEN, CHRISTOPHER R. FOSSUM, MARTIN GRANSETH. FORSIDE: ERIK EIKEDALEN
MOTIV: HMFS BRAKKE BROSJYRE

KJØPT OG BETALT?

I år opplevde mange yrkesgrupper for første gang på lenge en økning av reallønna. For man må tilbake i tid for å finne en tilsvarende prisøkning som den vi har opplevd de siste årene. Drevet av blant annet økte strømpriser har de fleste fått merke inflasjonen på sin private økonomi. Norges Banks medisin med økte renter er det vanlig lønnsnettverk som har fått betale, og helst skal noen arbeidsplasser ofres for å få grafen helt ned.

Fortsatt rynker eliten på nesa fordi vi (gud forby) lever lengre og visstnok er sykere enn før. Dette har vi ikke råd til lengre, så for å få oss friskere foreslås det nok en gang å innføre karensdager til vårt eget beste. For er man litt uggen en dag, så kan man jo bare ta hjemmekontor? Vi merker oss at Stortingspolitikere som roper høyest om kutt i sykelønnsordningen, selv har rett til full lønn under sykdom.

Full lønn har også Norges rikeste. En oversikt fra Kapital viser at de 400 rikeste har blitt 263 milliarder kroner mer formuende det siste året. På toppen av listen troner en kyprioter som kom fra enkle kår på Oslo østkant, men som siden er blitt så

rik med sine 253 milliarder kroner at han ikke lengre hadde råd til å bli værende. Samtidig anslår Verdensbanken at Norge er det tredje beste landet i Europa for å gjøre forretninger – dette til tross for de påstått dårlige forutsetningene her til lands.

Fredriksen har likevel fortsatt et stykke opp til verdens rikeste mann som har en formue på svimlende 246 milliarder dollar. Tesla sjefen har likevel ikke råd til å imøtekomme sine ansatte med en tariffavtale som de ansatte i Sverige har streiket for i over ett år. Musk som hevder han er for absolutt ytringsfrihet – gjenåpnet kontoen til utestengte personer etter at han i 2022 kjøpte opp Twitter. Den rebrandede plattformen X fungerer som et episenter for villedende informasjon. Her formidler han sine egne personlige og polariserende politiske meninger, mens han stenger ute de som taler han imot. Musk var også en av flere støttespillere under valgkampen til Trump – nå belønnes han med en utnevning som leder av departementet som skal effektivisere USA.

Her på berget later det til å være skytteltrafikk mellom Stortinget og en karriere som lobbyist. De borger-



lige partiene mottar pengestøtte til valgkampanje fra anonyme kilder, interessegrupper og private bidragsgivere i en stille bønn om lavere skatter.

Det er et paradoks at et stort flertall med velgere, ledet an av unge menn under tretti, strekker seg mot den borgerlige siden i politikken. Partier, som hvis de får mulighet, gjerne tar en Thatcher eller en Reagan for å stoppe fagbevegelsens fremgang og innflytelse. Mer borgerlige politikk vil blant annet føre til større ulikheter, karensdager og flere midlertidige ansatte, og uten sterke fagforeninger kan vi se lang etter økning av reallønna i fremtiden.

God lesning, god jul og et godt optimistisk nytt år.

Tor-Erik, redaktør

TKE KLUBBEN

STIAN ANDERSSON ODD JACOBSEN

Vinteren er i anmarsj, jula nærmer seg med stormskritt i skrivende stund, og lokale forhandlinger drar ut i tid hos alle de store konsernene.

Men hvorfor det? Hvorfor er det bråstopp i alle store konsern? Hvorfor er man mer villig som konsern og dra ut forhandlingene og med det risikere utålmodige og mindre engasjerte ansatte enn å satse litt og skape engasjement? Er de ansatte for kravstore? Er konsernledelse «maktkåte»? Mye tyder på at forhandlinger er tatt ut fra de lokale land, og pussig nok virker det som at det er skjedd mer eller mindre samtidig i de 4 største konsern.

Jeg som hovedtillitsvalgt og leder av forhandlingsutvalget synes dette er ekstremt problematisk. Forhandlingsutvalget sitter i forhandlinger med en ledelse i Norge som åpenbart er begrenset og låst og fullstendig strippet for egne muligheter til å finne lokale løsninger. Er det slik vi skal ha det fremover, og hvordan henger dette sammen med den norske modellen, trepartssamarbeid og Hovedavtalens hensikt om reelle forhandlinger? Går forhandlinger i Norge over til e-post korrespondanse med utenlandske ledere som ikke er involvert i den daglige drifta i Norge, og ikke har noe form for kobling til verdiskaperne på gulvet? Noe må skje! Ingen ønsker å drive med forhandlinger året rundt, hverken de ansatte eller ledelser i Norge!



Julebordsesongen er i gang i TKE. Her er fra en felles grilling i lunsjen utenfor Oslokontoret en varm sommerdag i 2023.

Forhåpentligvis når du nå sitter med dette fagbladet i fanget, og julestemninga er på topp, så er alle ferdige med forhandlinger.

Jul og nyttår er i anmarsj, og det skjer samtidig mye spennende hos oss. Det jobbes iherdig og daglig med fornyelser av gamle rutiner, opprettelse av nye rutiner for en bedre daglig drift og trivsel. Oppfølging og opplæring av lærlinger, kursing av gamle og glemske heismontører, sosiale happenings og masse mer. I disse dager er det også sendt ut en medarbeiderundersøkelse som jeg håper alle tar seg tid til å svare på. Ingenting er bedre enn å ha ærlige tilbakemeldinger på hva som er bra og hva som kan bli bedre!

TKE har i år som i fjor landet planene for et forrykende julebord i alle avdelinger. Noen vil kanskje kalle det nyttårsbord, da vi i Oslo denne gang som sist, har valgt å legge det til januar. Vi hadde et utrolig bra julebord sist i et eget rom på Latter i Oslo med innleid underholdning, og vi tar en copy paste denne gangen også. Noen av de andre avdelingene våre har allerede avholdt sine julebord i skrivende stund, og det virker som det har vært suksess over hele linja.

Det er også invitert til julefrokost med julegaveutdeling. Veldig hyggelig og bra initiativ fra vår HR Anne-Mette.

Jeg tenker det passer perfekt å sette strek her og ønske alle en god jul og et godt nytt år! Vi sees i 2025!

KONEKLUBBEN

INGRID OVERHOLT KONEKLUBBEN

I Koneklubben har vi hatt et møte for alle tillitsvalgte i hele landet. Dette er en halvårlig konferanse som går over to dager. Der fikk vi en god oversikt både over arbeidsmengde og utfordringer i de forskjellige avdelingene rundt om i landet.

Det kom frem mye bra, men vi fikk også et bilde av hvor dårlig bemanningen er på enkelte områder, og hvor lite oppfølging det er mange steder, spesielt på montasje. Etter møtet har Kone-ledelsen tatt grep og vi har ansatt flere personer til de stillingene vi har savnet.

Vi inviterte Alexander Udnes, studielederen i HMF, til å fortelle om Schindlerkonflikten. Det var veldig innholdsrikt og spennende, og det var flere som ønsket å høre mer og ta dette med videre til sine kollegaer.

Klubbleder hadde nylig vært på Kone Employee Forum i Paris. Kone globalt har kommet med ny strategi for de neste 6 årene, med stort fokus på digitalisering, og vi fikk høre om det siste nye innen bruk av KI og digitale verktøy for heis.

Dag to kom ledelsen og la frem det de mente var relevant for denne forsamlingen. Det ble mye info og gode diskusjoner selv om vi har mye å jobbe med videre. Møtet var også en god sosial arena, med felles middag og fine samtaler med mange gode kollegaer fra hele landet.

I lys av at det har skjedd mye, blant annet rundt lønnsforhandlinger, har vi i denne perioden hatt en del klubbmøter. Møtene er avholdt fysisk eller på Teams, avhengig av geografi.

Kone har vært noe slappe med å holde oss montører oppdatert på applikasjoner og nettsider vi skal/må bruke i vår hverdag. Det har blitt en enighet om kurs til alle klubbens medlemmer innen mars neste år, noe som var på høy tid å få på plass.

Det har ikke vært mye fremgang i lokale forhandlinger den siste tiden, og nå når det nærmer seg jul, ønsker nok alle å bli ferdige, selv om ledelsen uttrykker noe annet. I skrivende stund står lokale forhandlinger på stedet hvil, med et tilbud langt unna hva vi kan akseptere. Som kjent har ikke Kone tatt inn lærlinger i år, og dette er også noe vi har tatt opp i forhandlingene. Vi har i mange år tatt opp pensjonstemaet med ledelsen, og nå er de endelig i gang med å kartlegge om vi har fått riktige innbetalinger frem til nå.



Snart et år er tilbakelagt siden dette bildet ble tatt på Koneklubbens årsmøte tidligere i år.

OTISKLUBBEN

☰ TOMMY RØNNING 🇳🇴 KEN OPPRANN

Hos Otis er det fortsatt lite å gjøre, spesielt for de som til vanlig monterer nye heiser. Tilgang på arbeid er lavest her i østlandsområdet. Det går mye fra hånd til munn på daglig basis i et forsøk på å holde alle sysselsatt.

Bedriften har satt inn ekstra kapasitet på salgssiden som vi håper bærer frukter innen kort tid. Vi har den siste tiden også hatt mange på ukeskurs på HBU.

På tross av at vi i år kom tidlig i gang med de lokale forhandlingene er det nå dessverre ingen møteaktivitet og dermed ingen fremdrift. Noe skjedde på veien, vi er litt usikre på hva. Vi nærmer oss nå slutten på året, men det ser ut til at bedriften har et avslappet forhold til akkurat det. Klubben har både håp og en forventning om at bedriften kommer på banen igjen og at dette oppgjøret landes innen utgangen av året.



Otisklubben opplever for tiden litt mindre tilgang til arbeidet. Her er de i sving med heismontasjen på det nye Nasjonalmuseet som stod ferdig i 2022.

Ellers så er vi godt i gang med planlegging av Otisklubbens årlige høypunkt, Landsråd og årsmøte. Dette blir avholdt på Gudbrandsgard hotell på Kvitfjell i mars neste år.

Men før det skal vi feire jul. God jul til alle når den tid kommer.

ØKTE LEIEPRISER

Leieprisene har steget med 7,4 prosent det siste året, og i løpet av tredje kvartal steg leieprisene i de store byene med 1,8 prosent. Siden andre kvartal 2022 har leieprisene steget med 20,4 prosent, noe som er mer enn leieprisene har steget de foregående ni årene.

TJENTE PÅ TRUMP

Uken etter at det ble kjent hvem som valgt det amerikanske valget, tjente Bjørn Dæhlie 2,3 millioner daglig på sine Tesla-aksjer. Totalt har han hatt en papirgevinst på 37 millioner kroner siden investeringen i 2020.

KNUSTE GLASS I HEIS

Heisen på Lillestrøm stasjon er ute av drift, etter at en beruset person skal ha knust et glassvindu i heisen en helg i november. Mannen som fikk sove av seg rusen i arresten – er politianmeldt og vil kunne forvente seg et erstatningskrav etter hendelsen som er fanget opp av overvåkningskamera.

SCHINDLERKLUBBEN

☰ 🇳🇴 TOR-ERIK LUNDBERG



Fra et møte i Osloklubben tidligere i år.

I Schindlerklubben er det fortsatt aktivitet både i og utenfor sjakta, og nylig avholdt klubben Schindlerkonferansen.

Schindlerkonferansen er et representantskapsmøte hvor alle avdelinger kan sende en delegat per tiende påbegynte medlem. I år var det 47 delegater på konferansen hvor blant annet temaer som HMS, montasje og kvalitet, utfordringer på service, klubbens retning og lokale forhandlinger ble diskutert.

Vi fikk også en oppdatering fra de mange velfungerende utvalgene i klubben, slik som undervisningsutvalget, montørtreffutvalget, teknologitvalget og montasjeutvalget.

Montasjeutvalget, som er ledet av Sivert Haugland, har den siste tiden jobbet med saker som skal bedre hverdagen på montasje, bedre kvali-

teten i arbeidet og de har sett på mulighetene for akkord på montasje.

Det er moro å se hvor mange engasjerte medlemmer og hvor mange fremadstormende nye unge tillitsvalgte som er i Schindlerklubben. Dette kom godt frem på Schindlerkonferansen hvor mange unge tillitsvalgte, under tretti år, var fremme på podiet – eller som innehar et ledende verv i klubb eller forening.

Engasjementet blant medlemmene synes også godt på klubbmøter, slik som på forrige møte i Osloklubben hvor nærmere 70 medlemmer deltok. Dette lyder bra for demokratiet, engasjementet og for fremtiden til klubben som har en organisasjonsgrad på 100 prosent.

Dessverre så er det i skrivende stund ikke oppnådd enighet i de lokale forhandlingene. Klubben har vært

klar på at de ønsker en del av verdiskapningen i en tid med høy inflasjon, og bedriften på sin side har stilt noen motkrav som klubben ikke har kunne akseptere slik de foreligger.

Vi har heller ikke merket stort til at det i år var 150 år siden Schindler ble etablert i Lucerne i Sveits. Forhåpentligvis vil dette bli feiret i 2025 når det da er 80 år siden brødrene Reber etablerte forløperen til dagens Schindler i Norge.

Kevin Hurni er en annen sveitser som klubben vi gratulere. Kevin som tidligere har jobbet i Schindler Sveits, er den første i bedriften som har prøvd og bestått det såkalte «DSB-løpet» som HMF og HLF avtalefestet tilbake i 2013.

Med dette ønsker hovedstyret i klubben alle en riktig god jul!

ORONAKLUBBEN

ORONAKLUBBEN TOR-ERIK LUNDBERG



Oronaklubben har allerede planene klare for neste års heiscup i Milano. Her i fra årets heiscup i Barcelona.

Hei og god dag!

I Orona så skjer det litt ting om dagen. Siden forrige blad så har vi gått fra å være 13 uorganiserte medlemmer i Orona til 5 uorganiserte nå. Det har vært en jobb i klubben på å få de uorganiserte i Orona til å melde seg inn og forstå viktigheten med samhold og organisering, dette er noe vi har lykkes med i stor grad. Nå er de fleste som jobber i Hamar avdelingen også organisert.

Vi har også fått alle de DSB godkjente gjennom bransjeløpet på Opphei hvor dette gikk bra.

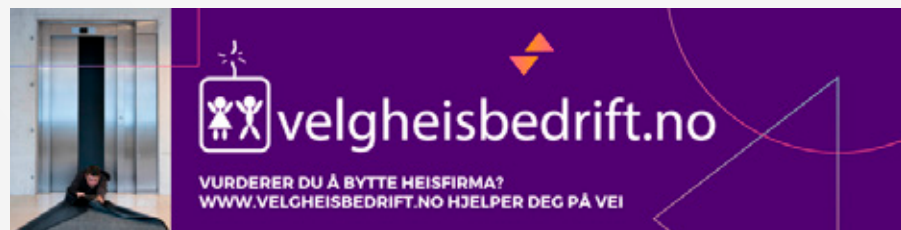
Når det gjelder lønnsforhandlinger så holder vi også fortsatt på, samme

som de fleste andre klubbene. Vi føler vi har gjort flere fremskritt på andre avtaler som ikke omhandler lønn direkte. Vi håper på å få gjennomslag for en firmabilavtale som åpner opp for femseter firmabil. Vi håper på å få gjennomslag for støtte til klubbkasse. Vi får nå «gratis» behandlingsforsikring.

Ingen av disse punktene er landet før protokollen er signert, men det ligger an til at det blir gjennomslag

for disse punktene. Vi kommer tilbake med resultatet i neste utgave. Hvis vi er ferdig da

Når det gjelder klubbaktivitet så er det fortsatt høyt samhold og stor deltagelse på klubbmøter og lunsjmøter. På de siste klubbmøte vi har hatt så har det vært over 80% deltagelse. Det blir allerede lagt planer for hva vi skal gjøre i Milano på heiscupen neste år. Vi gleder oss til å se resten av bransjen igjen neste år.



HMF BERGEN

PER ERIK SAGSTAD HMF BERGEN

Her i vest har vi jobbet videre med Vestland Fylkeskommune og Scan Heis. Vi har opprettet god dialog med administrasjonen i fylket som er på vakt for ufaglært arbeidskraft og sosial dumping på sine byggeplasser.

Det skulle bare mangle! Vi har også hatt god dialog med Jeanette Syversen fra Rødt, som har hjulpet oss mye i denne saken og hun deltok også på styremøtet vårt i oktober.

Det er litt skjevfordeling på nymontasje for tiden, enkelte bedrifter har veldig mye og klarer ikke håndtere alt selv, mens de fleste har litt for lite. Forhåpentligvis tar det seg opp fremover.

Alt Heis er i skrivende stund den eneste lokale bedriften som er ferdige med lønnsforhandlingene og fikk et godt resultat, så får vi håpe at når bladet har kommet ut så er resten i havn og toppmotivert for arbeidet.

EL og IT har fått ny distriktsleder i Vestland, Remi Unnvik. Han ble valgt inn på halvårsmøtet i slutten av oktober som etterfølger av Atle Rasmussen som har fått ny jobb som regionleder i LO Vestland. Vi håper på et like godt samarbeid med Remi som vi har hatt med Atle og ønsker han lykke til videre.

Fremover har vår lokale lærlingerepresentant, Richard Rene Nesslin Lieske planlagt en lokal lærling-



Foreningen i Bergen er svært aktive.

samling sammen med Håkon Bauge for å knytte litt bånd for morgendagens helter på tvers av sjappene.

Ellers gleder vi oss til årets høydepunkt her i Bergen; Julebord! Det blir i år avholdt i de historiske lokalene Schøtstuene i trehusbebyggelsen på

Bryggen. Vi har som alltid godt oppmøte og det er 83 forhåndspåmeldte.

Ryktene skal ha det til at lederen har øvd inn en linedance som han skal fremføre sammen med lærlingene i år! Vi gleder oss.

ÅRETS LÆRLINGESAMLING

Årets lærlingesamling foregikk i år, som i fjor, på Quality Hotel Hasle Linie den 25. til 27. oktober, hvor totalt 45 lærlinger deltok.

SANDER EKHALL ANDERS HJORTHØY



Leon Øyan (Schindler) og Hans Aksel Endresen (Kone) viste lærlingene maskinrommet med Kone heisene på Radisson.

DAG 1

På fredag startet vi med opprop og velkomst før det var lunsj. Etter lunsj var vi så heldige å få besøk av Alexander Udnes som pratet om Schindlerkonflikten. Historien om konflikten er viktig for å forstå betydningen av samhold og en sterk klubb og fagforening.

Etter at Alexander var ferdig kom lederen i Heismontørenes Fagforening, Markus Hansen, for å prate om foreningen, HMFs historie og fagbeskyttelsen. Dette er viktige temaer

som er obligatorisk på hver lærlingesamling.

Dagen i klasserommet ble avsluttet med Hans Aksel Endresen som pratet om heis og heisteknikk – før vi hadde en felles middag på hotellet.

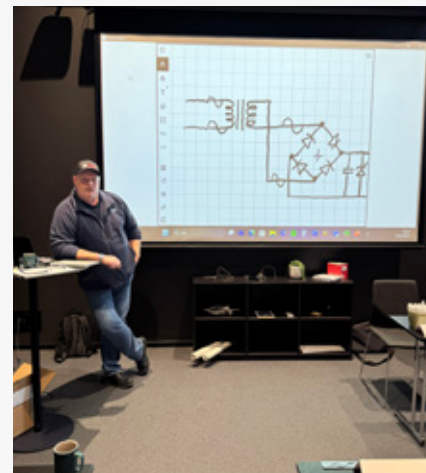
DAG 2

På lørdagen fortsatte Hans med det heistekniske, før Vidar Holm fra EL og IT kom for å prate om fagbevegelsens historie. Det er veldig lett å se seg blind på hvordan vi i heis har det, så det er veldig greit å høre litt om

fagbevegelsen generelt og litt om hvordan det er i andre yrker.

Deretter kom Thomas Bjørnerud og pratet om HMS og vernearbeid i foreninga. Et veldig bra innlegg som tok for seg viktigheten av HMS, og det at lærlingene lærer om dette så tidlig som mulig er utelukkende positivt.

Etter dette pratet Anders Hjorthøy om fagprøven. Han viste litt tips og fortalte generelt om hvordan en fagprøve fungerer. Dette ble kombinert med at



Hans hadde heisteknikk på timeplanen.



Alexander Udnes, hovedtillitsvalgt i Schindler, tok for seg Schindlerkonflikten.



Markus Hansen, leder av HMF, snakket om foreningens historie.

Hans og Lars Erik Mørch pratet om fagprøve fra prøvenemnda sin side.

Etter lunsj var vi heldige og fikk lov til å komme ned på Radisson SAS-hotellet for å se på heisene her. Her fikk vi hjelp av Leon Øyan som tok seg tid til å vise oss rundt på en lørdag. Dette er vi veldig takknemlige for. Det var fint å kunne strekke litt på beina og se litt etter mye teori og stillesitting.

Vi avsluttet dagen med felles middag på hotellet før vi hadde det litt sosialt på «Fangene på fortet» i Nydalen.

DAG 3

Søndagen gikk med til å gå gjennom reiseregninger og en Kahoot om HMF før det var valg av ny lærlingerepresentant til styret i HMF. Den valgte har senere trukket seg, og vi vil derfor avholde et nytt valg hvor lærlingene velger seg en ny representant.

Lærlingene har oppført seg veldig bra og fremtiden ser lys ut for foreninga. Vi ønsker å gi en takk til alle innledere og Hans, Lars Erik, Anders og Ingrid som var med på samlingen

RETTE TIL Å VÆRE ORGANISERT

REDAKSJONEN

Organisasjonsfrihet er en rettighet for å beskytte arbeidere mot arbeidsgivers forsøk på å undertrykke organisering.

På 1800- og tidlig 1900-tall nektet mange arbeidsgivere arbeidstakere å danne eller bli medlem av en fagforening. Arbeidere som organiserte seg, risikerte oppsigelse eller represalier. Organisasjonsfriheten ga arbeidere muligheten til å stå sammen i kampen for bedre lønn, arbeidsvilkår og kollektive avtaler, som de ikke kunne oppnå alene.

I dag brukes begrepet av noen som et argument for ikke å organisere seg i en fagforening. Individualiseringen undergraver det opprinnelige formålet som er å beskytte arbeidere gjennom solidaritet.

Organisasjonsfriheten er anerkjent som en grunnleggende rettighet, både nasjonalt og internasjonalt av ILO og Den europeiske menneskerettskonvensjonen.



HMF ble stiftet i 1930.

SCAN HEIS FORTSETTER MED GAMLE SYNDER

I forrige nummer av *Heismontøren* kunne vi lese om Vestland Fylkeskommune som har tildelt kontrakten for vedlikehold av fylkets heiser til det eneste firmaet i Bergen uten tariffavtale – og som attpåtil har blitt tatt for sosial dumping! Nå er det dokumentert nye avvik på den Orona-eide bedriften.

PER ERIK SAGSTAD/TOR-ERIK LUNDBERG HMF BERGEN/FAKSIMILE



Foreningen i Bergen reagerte da servicekontrakten gikk til den eneste bedriften uten tariffavtale.

I flere omganger har foreningen i Bergen tatt saken opp med de folkevalgte i fylket. Men fylkeskommunen, som frykter søksmål, mener at de ikke kan diskriminere aktører uten tariffavtale.

Administrasjonen i fylkeskommunen likte dårlig den negative omtalen som de fikk i mediene etter at

foreningen begynte å forfølge saken. Dette var muligens årsaken til at foreningen ble inviterte inn til et møte med fylket for å planlegge et byggeplassbesøk på Stord Videregående Skole, hvor Scan Heis var i gang med en heismontasje.

Deretter reiste Trond Polden og Per Erik Sagstad fra foreningen, sammen

med tre representanter fra fylkeskommunen, ned til den omtalte byggeplassen for å ta en prat med de to polske arbeideren som var i full gang med montasjen.

Det ble en god dialog, hvor de følte at de to svarte villig og ærlig på de spørsmålene som ble stilt. Ut fra samtalen fremkom det blant annet



Faksimile Bergensavisen (BA) 2024

at de to er fast ansatt i bedriften, jobber vanligvis 10 timer per dag – 50 timer uken i 6 uker før de reiser hjem til Polen for å avspasere opparbeidet tid. De fikk verken diett, utenbystillegg, lønn på hjemreisedag eller betalt hjemreise til Polen.

På bakgrunn av dette satte fylkeskommunen i gang en større dokumentkontroll for å se etter avvik. Gjennomgangen dokumentert at de jobbet mer enn 50 timer i uken uten å få overtidsbetalt og at de blant annet hadde jobbet lørdager.

Dette førte til at fylkeskommunen krevde at Scan Heis holdt arbeidene borte fra byggeplassen i helgene, for å hindre videre brudd på overtidsbestemmelsene.

Dette likte direktør Atle Helland i Scan Heis dårlig. Han hevdet at fylkeskommunen ikke hadde noe med hvordan han disponerte sine folk, og han reagerte med trusler om å trekke personellet umiddelbart vekk fra byggeplassen.

KRAV OM TARIFF ER IKKE EU-STRIDIG

Vestland Fylkeskommune har vedtatt seriositetsregler i forbindelse med innkjøp og anbud – hvor det settes krav om å følge allmenngjorte eller landsdekkende tariffavtaler der det er mulig.

HMF mener absolutt at det er mulig (og kanskje også bare rett og rimelig) å kreve tariffavtale innenfor et fag hvor over 90 prosent av bransjen er tilknyttet tariffavtalen.

Men fylket mener at de ikke kan diskriminere aktører uten tariffavtale i frykt for å få søksmål imot seg grunnet EU direktiv og likebehandlingsprinsippet. Dette var konklusjonen etter at fylkeskommunen engasjerte to uavhengige advokater for å vurdere saken.

KRAVET ER IKKE EU-STRIDIG

For en tid tilbake var det en lignende sak i Trøndelag, hvor det ble sendt en henvendelse til ESA

for å høre om det var EU-stridig å kreve tariffavtale ved offentlige anbud. Svaret som kom tilbake fra visepresidenten i EU kommisjonen var at så lenge alle aktører har lik mulighet til å inngå tariffavtale så er det ikke i strid med EUs direktiv.

Nå er det håp om å få LO juridisk til å se på saken, slik at vi derfra på nytt kan ta dette opp med Vestland Fylkeskommune.

BRE STØTTE

Underveis har foreningen hatt god dialog med Jeanette Syversen (Rødt) som leverte interpellasjon til fylkestingsmøte i Vestland i begynnelsen av oktober. Her var det i utgangspunktet planlagt en fanemarkering sammen med resten av fagbevegelsen i Bergen, men siden møtet ble avholdt i Førde (3 timers kjøretur fra Bergen) og at saken skulle behand-

les tidlig om morgenen, så ble det for komplisert logistikk å få til en kraftfull markering.

Derfor endte foreningen opp med å lage en uttalelse sammen med lederen for LO Bergen og Omland, Fauzia Hussain-Wiik, som ble sendt ut til alle representantene dagen i forveien for å styrke saken. Dessverre ble saken aldri realitetsbehandlet i fylkestinget.

VEIEN VIDERE

For veien videre må bestemmelsene endres på politisk nivå, noe som dessverre er vanskelig å få til med et borgerlig flertall. Alternativet er å overtale Orona, som er konsernet som eier Scan Heis, til å fusjonere bedriftene 100 prosent. Først da vil bedriftene kunne konkurrere på like vilkår. I mellomtiden vil foreningen i Bergen følge nøye med for å dokumentere sosial dumping.

ÅRETS KLASSE PÅ STYRT OPPLÆRING

MARKUS HANSEN TOR-ERIK LUNDBERG



Årets klasse for styrt opplæring ved senteret.

I september var årets klasse for styrt opplæring samlet ved senteret. Foreningen var som vanlig til stede for å fortelle om fagforeningen.

Lars Selebø, som er faglig ledere ved Opphei, kan fortelle at det i år er seksten nye hjelpere eller elektrikere som skal avlegge fagprøve i heis-

montørfaget på styrt opplæring ved senteret. Som vi skrev om i forrige nummer av heismontøren, var det i år ni nye lærlinger ved Opphei.

LOKALE FORHANDLINGER

REDAKSJONEN

Til tross for at vi nærmer oss jul – er de fleste klubbene i skrivende stund enda ikke ferdig med lokale forhandlinger.

Blant de store konsernene ser det ut til at «alle venter på alle», og

enkelte bedrifter skyver ansvaret over på konsernledelsen.

Per nå er det bare de mindre heisbedriftene som er ferdig. TKS har fått en lønnsøkning på 6,2 %, UNI har fått 4,72 % og ALT Heis

har fått 5,2 %. Dette i tillegg til innvilgning av andre økonomiske krav slik som pensjon, økt fagarbeidertillegg, brilleavtale og økt overtidssats. Redaksjonen vil komme tilbake med en fullstendig oversikt i neste nummer.

LANDSRÅD

TOR-ERIK LUNDBERG

Den første uka i november samlet tillitsvalgte fra hele landet seg til høstens landsråd i Heismontørens Fagforening.

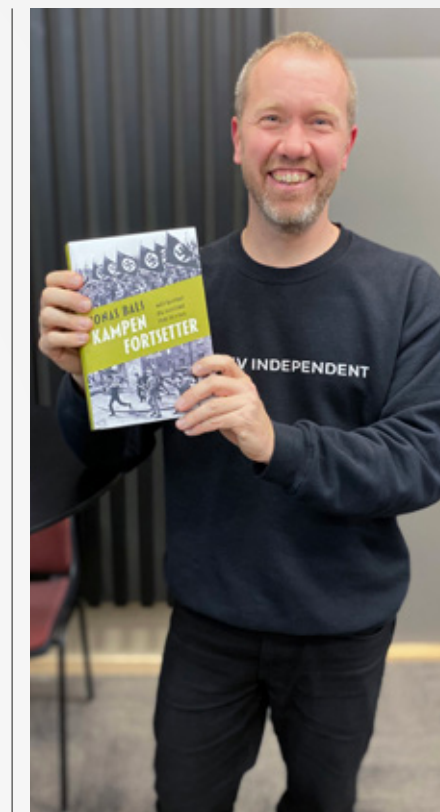
Her ble det presentert en status oppdatering fra klubber, avdelinger, studieutvalget samt en oppfølging om kvarts etter tariffoppgjøret. Det var også et innlegg om hva det vil si å allmenngjøre en tariffavtale.

Videre var det innledere fra Redd Barna som tok for seg krigen i Midtøsten, rasisme og fascisme med Jonas Bals, overvåkning på arbeidsplassen med Audun Berg-

witz fra Attac Norge og GDPR med Geir Aasen fra EL og IT.

Videre nedsatte Landsråd en valgkomite som skal lage en innstilling for vårens valg i Heismontørens Fagforening. Følgende personer ble enstemmig valgt inn i valgkomiteen: Trond Polden (Alimak), Even Thorstad (Kone), Kristoffer Syvertsen (Schindler), Morgan Helseth (TKE), Phillip Elling (Otis) og Lars-Erik Mørch (Orona).

Jonas Bals, malersvenn, historiker, forfatter og fagleder i LO er aktuell med boka «Kampen fortsetter». På landsråd innledet han om fasismen før og i dag.



Støtt Heismontørens Gaza-innsamling på SPLEIS

Barn skal ikke bli ofre for de voksnes krig! Ved å gi et bidrag til denne spleisen sørger du for at barna som er rammet av krisen i Gaza raskt får livreddende hjelp. Sammen redder vi barn.

Heismontørene støtter Redd Barnas arbeid for barna i Gaza og sammen ønsker vi å samle inn til penger til dette.

Alle pengene som samles inn går til Redd Barnas arbeid for barna i Gaza. Sammen sørger vi for at de mest sårbare barna raskt får beskyttelse, mat, rent vann og medisiner.

Skann QR-koden for å komme til SPLEISEN.

SPLEIS fra SpareBank 1

Redd Barna

ALLMENNGJORT LØNN I NI BRANSJER

✉ TOR-ERIK LUNDBERG 📷 PIXABAY

Her til lands har vi ingen lovbestemte minstelønnsatser – men et tiltak som fagbevegelsen har mot sosial dumping er å allmenngjøre lønnen i tariffavtalene.

Fra 1. november fikk ni bransjer økt minstelønn som følge av at allmenngjøringen av tariffavtalenes lønnsbestemmelser ble videreført.

Bransjene dette gjelder for er elektro (LOK), bygg, renhold, overnatting, servering og catering, skips- og verftsindustrien, jordbruk og gartneri, fiskeindustribedrifter, godstransport på vei og persontransport med turbil.

I tillegg til lønnsbestemmelsene har Tariffnemnda vedtatt å utvide allmenngjøringen med at overtidssatsene og 37,5 timers arbeidsuke skal være gjeldene for alle elektrikere.

Allmenngjøring innebærer at deler av en tariffavtale gjøres gjeldende som forskrift og gjelder alle arbeidsgivere og arbeidstakere innen bransjen – uavhengig av om arbeidsgiver er bundet av tariffavtalen eller ikke. Forskriften er gjeldene for hele tariffavtales varighet.

Kort fortalt er fremgangsmåten at en av partene sender en begjæring om allmenngjøring til Tariffnemnda,



Nå må alle elektrikere minimum følge lønnsbestemmelsene, overtidssatsene og 37,5 t arbeidsuke uavhengig om de er organisert eller har tariffavtale.

bestående av representanter fra parten i arbeidslivet, som vurderer nødvendigheten av allmenngjøringen.

NHO FREMPROVOSERTE TVUNGEN LØNNSEMND

✉ 📷 REDAKSJONEN

Den 27. september deltok foreningen på en markering til støtte for de streikende innen brukerstyrte personlige assistenter (BPA) i NHO-området.

Heismontørenes Fagforening var tidlig ute med å uttrykke full støtte til de streikende etter at meklingen mellom Fagforbundet og NHO brøt sammen natt til 12. september. Kravet om å få like mye som andre BPA 'er fikk i årets lønnsoppgjør var langt i fra et urimelig lønnskrav.

Fagforbundet hadde under hele streiken et ansvarlig streikeuttak, og hadde gitt dispensasjoner fra streiken der hvor det var fare for liv og helse. NHO på sin side gjorde som de ofte gjør, og unnlatte dispensasjoner for å fremprovosere tvungen lønnsnemd.

Den 4. oktober ble arbeidsgiverne hørt, for da ble partene i et møte opplyst om at regjeringen ville fremme tvungen lønnsnemd. Da er det opp til Rikslønnsnemnda og avgjøre resultatet – noe som aldri går i arbeidstakers favør.



Foreningen stilte med fana for å vise sin støtte til de streikende.

HØYRE LOVER Å OPPHEVE INNLEIEFORBUDET

✉ REDAKSJONEN 📷 HMF ARKIV

Høyreleder Erna Solberg er klar på at hun vil reversere innleieforbudet i Oslo-regionen hvis hun blir statsminister igjen.

Hun har utalt i flere medier at opphevelsen av forbudet som tredder i kraft den 1. april i fjor, står høyt på hennes prioriteringsliste, da hun mener at bemanningsbyråene bidrar til et smidig, enklere og mer fleksibelt arbeidsmarked.

Fagbevegelsen som har kjempet gjennom dette forbudet – vet at dette vil føre til færre organiserte, færre faste ansettelser, færre fagfolk, færre lærlinger til yrkesfag og mer sosial dumping.



Erna Solberg har lovet å reversere innleieforbudet hvis hun blir statsminister. Bildet er fra 1. mai i 2019.

AKKORD, BONUS OG PERSONLIGE TILLEGG

✉ REDAKSJONEN

Hva er forskjellen på bonus og akkord? Hva sier Overenskomsten om personlige tillegg?

AKKORD

Akkord er en lønnsform som kan være basert på listepriker, tidsstudier eller multiplikatorer. Akkord fastsettes etter hvor mye man produseres av arbeid, og kommer i tillegg til den fastsatte timelønnen. Man opptjener feriepenger og

utbetalingene innrapporteres som pensjonsgivende inntekt. Overenskomsten vår tar for seg akkord og slumparbeid. Akkord bidrar til å trekke opp lønna i heisbransjen.

BONUS

Bonus er også en ekstra utbetaling som kommer i tillegg til den faste lønna basert på prestasjoner, måloppnåelse eller selskapets økonomiske resultater. Bonusen er derfor uforutsigbar, og man har derfor mindre påvirkningskraft på utbetalingene. Bonus inngår vanligvis ikke i beregninger av feriepenger og er normalt ikke pensjonsgivende inntekt. Dersom

store deler av inntekten er basert på bonus, kan man få lavere utbetalinger ved sykdom eller foreldrepermisjon dersom dette ikke regnes med i inntekstgrunnlaget. Bonusordninger er ikke omtalt i Overenskomsten.

PERSONLIG TILLEGG

Ifølge Overenskomsten skal det gis et personlig tillegg etter ansenitet som fagarbeider, og som minimum lønnes etter skala omtalt i §3. Utover dette kan ikke andre former for personlige tillegg avtales. Men Overenskomsten viser til andre godtgjørelser slik som smusstillegg og overtidstillegg.

DEN SOM TIER SAMTYKKER

MARTIN GRANSETH FAKSIMILE

Jeg er medlem i flere samvirkelag og kooperativer, blant annet COOP og OBOS. Til tider er jeg ganske irritert på hvordan disse organisasjonene driver butikk og forvalter våre, vi som er medlemmer, sine ressurser.

I dette innlegget ønsker jeg å sette søkelys på OBOS, men det er tilsvarende i andre samvirkelag. Dette fordi jeg er spesielt irritert på OBOS som har bygget luksusleiligheter på Majorstua og bygårder for andre utleieselskaper.

Har du også et sinne eller irritasjon mot selskapene som har som formål å bedre sine medlemmers økonomiske kår, da har du mulighet som medlem til å medvirke. Du har større makt enn du kanskje tror, problemet er at så få bruker den muligheten. Dette fører til at styret i OBOS stort sett kan gjøre hva de vil når medlemmene ikke er til stede.

OBOS er en medlemsorganisasjon og et samvirkelag, og det betyr at medlemmene har mulighet til å påvirke hvordan OBOS drives. Din mulighet til å påvirke er først og fremst generalforsamlingen, men her velges også noen medlemmer inn i styret for de som har ekstra mye å gi. For å delta så er det forskjell på om du er medlem og eier en OBOS-bolig, eller om du bare er medlem. Medlemmer som eier en leilighet i et OBOS-borettslag, er representert gjennom styret i borettslaget med flere deltagere jo flere som bor i borettslaget. Medlemmer som ikke er tilknyttet et OBOS-borettslag har rett på en delegat pr. 500 andelseier.

I år var det ca. 250 av 900 delegater som ble fylt opp av medlemmene, resten av plassene stod tomme uten at noen brukte stemmeretten. Delegatmøte hvor representanter til generalforsamlingen velges tar ikke mer enn en time. Her har så langt



Faksimile fra NRK mars 2021.

alle blitt valgt inn som representanter. Deretter følger generalforsamlingen som har en varighet på ca. 3. timer. I tillegg har du har mulighet til å sende inn forslag som skal behandles på generalforsamlingen.

Min oppfordring er hvis du er uenig i hvordan dine samvirkelag styres, så må du bruke medlemsmakten din. Det å ikke delta er det samme som å si seg enig i hvordan bedriften drives i dag. «Den som tier samtykker, bruk din medlemsmakt!»

Jobber du med nyinstallasjon eller ombygging og har behov for å ha en trygg arbeidsplass?

Vi leverer tjenesten:
Sakkyndig sertifisering av løftepunkt

Ta kontakt med Vindertec et selskap i Norsk Heiskontroll
Epost: kundeservice@nhk.no
Telefon 22 18 45 80

N
VINDERTEC
K
NORSK
HEISKONTROLL



ØNSKER BYGGHEIS SOM EGET LÆREFAG

Vi minnes fortsatt ulykken som fant sted på en byggeplass i Stockholm i 2023 – hvor fem bygningsarbeidere omkom da en byggeplasseis raste ned 20 meter.

TOR-ERIK LUNDBERG FREDRIK SANDBERG/TT/NTB



Fem personer omkom når en byggheis på en byggeplass utenfor Stockholm raste 20 meter i november 2023. Foto: Fredrik Sandberg/TT/NTB.

Nylig tok Cramo – som er en totalleverandør av maskinutleie til bygg, anlegg og industri – initiativ til å etablere byggheis som et eget lærefag. Forslaget innebærer en struktur med 2 år på skole og 2 år i bedrift eller som en fordypning i et eksisterende fag. Behovet begrunnes med utfordringer knyttet til sikkerhet og kvalitet med byggheiser.

«Med konstruksjoner som daglig frakter hundrevis av bygningsarbei-

dere – så er dette et viktig initiativ», sier Rune Larsen i en kommentar til redaksjonen.

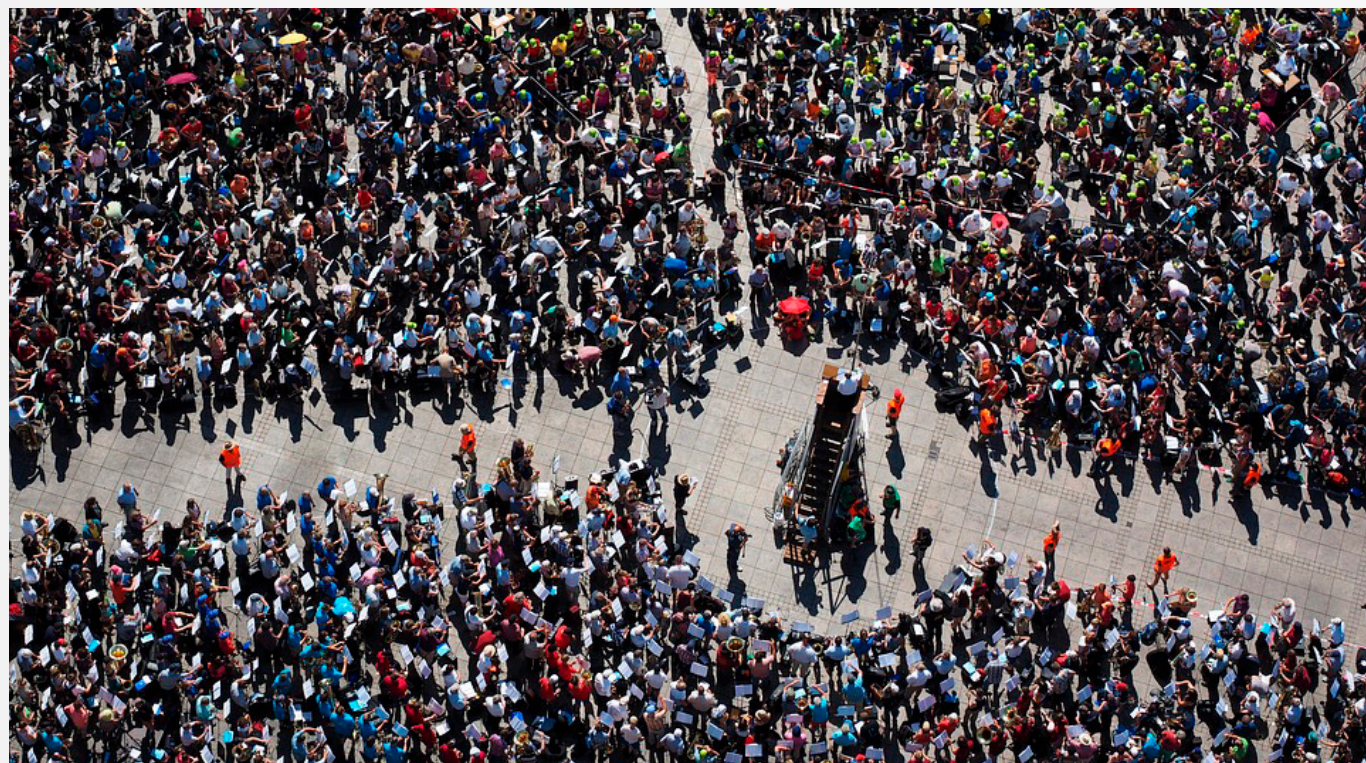
Nylig resulterte initiativet i et møte med Utdanningsdirektoratet hvor det ble drøftet hvordan denne strukturen kan kunne tilpasses byggheisfaget. Representanter fra ulike bransjeorganisasjoner og faglige råd diskuterte risikoene ved montering av byggeheiser, som inkluderer riktig forankring,

bruk av sikkerhetsfunksjoner og ofte med krav til tverrfaglig kompetanse.

Forslagsstiller understreker at fagbrev kan bidra til rekruttering og kompetanseheving, særlig med tanke på helse, miljø og sikkerhet. Utdanningsdirektoratet vil utrede forslaget videre i henhold til utredningsinstruksen i samarbeid med relevante aktører.

AUSTRALSK FAG-FORENINGSKNUSING

CHRISTOPHER R. FOSSUM PIXABAY



På bakgrunn av anklager om korrupsjon har australske myndigheter satt fagforeningen CFMEU under statlig administrasjon. Foto: Pixabay.

På bakgrunn av anklager om korrupsjon og forbindelser til kriminelle nettverk har australske myndigheter satt CFMEU under statlig administrasjon, noe som har skapt stor uro blant fagforeningsmedlemmer og satt spørsmålsteget ved regjeringens respekt ovenfor uavhengig fagorganisering. Ved å fjerne hundrevis av ledere og innføre kontroll over foreningens beslutninger, hevder staten at den forsøker å rydde opp i foreningens interne utfordringer. Kritikere mener imidlertid at dette er et angrep på fagforeningsfriheten og en unødig innblanding som kan undergrave CFMEUs arbeid for å sikre rettferdige og trygge arbeidsforhold for sine medlemmer. Hva betyr dette for CFMEUs medlemmer, og hvilken effekt kan det ha på fagforeningens fremtidige kamp for arbeidernes rettigheter?

SITUASJONEN SÅ LANGT

Administrasjonen ble innført etter at regjeringen (Australias arbeiderparti) vedtok et lovforslag som gir myndighetene muligheten til å ta kontroll over fagforeninger. Dette forslaget var mer eller mindre rettet mot CFMEU, for å rydde opp i de kriminelle elementene som angivelig har fått fotfeste i foreningen. Dette skjedde etter en rekke anklager om systemisk korrupsjon, voldelige handlinger på byggeplasser, og tilknytning til organisert kriminalitet i foreningens ledelse.

Under administrasjonen vil foreningens aktiviteter bli kontrollert av en uavhengig administrator, Mark Irving, i minst tre år. Over 280 ledere og funksjonærer er allerede fjernet fra sine stillinger, og flere granskinger er på vei. Administrasjonen vil også innføre et forbud mot fagforeningsbidrag til politiske kampanjer i perioden og har full kontroll på alle midlene til CFMEU. Regjeringen mener at de skal fjerne alle kriminelle tilknytninger, samtidig som de

ønsker å sikre at arbeidere i byggeindustrien fortsatt har en effektiv og lovlydig fagforening til å representere dem.

Etter at administrasjon ble kjent, har tusenvis av organiserte tatt til gatene for å demonstrere mot at myndighetene har gjort en stor inngripen i foreningsfriheten. Dette med stor støtte fra resten av fagbevegelsen, og den politiske opposisjonen. Under en av demonstrasjonene sa Max Chandler-Mather fra Federal Greens (Miljøpartiet i Australia): «Dette er ikke bare et angrep på bygningsarbeidere, men på enhver arbeider i dette landet, fordi arbeiderpartiet har laget en farlig presedens.»

INTERNASJONAL STØTTE

Tidligere i år hadde HMF to representanter på den internasjonale fagforeningskonferansen for elektrofag, Global Power Trade Unions. Jade Ingham var «National president» i CFMEU når administrasjonen trådte i kraft, og han var til

HVA ER CFMEU?

CFMEU står for «The Construction, Forestry, and Maritime Employees Union», og er Australias største fagforening innen blant annet byggebransjen. De er kjent for å være en militant fagforening, og ikke være redd for å være konfronterende ovenfor arbeidsgiver og myndigheter. CFMEU har over 100.000 medlemmer.

stede på konferansen, for å orientere om situasjonen og søke internasjonal støtte. Under konferansen ble det vedtatt å sende ut en støtteerklæring på vegne av Global Power Trade Unions.

Vedtaket fra konferansen reflekterer solidariteten blant fagforeninger på tvers av landegrensene, og setter ytterligere press på Australias regjering. CFMEU med Ingham i spissen har startet en rettslig prosess mot

Anklager om lovbrudd
CFMEU har over flere år blitt bøtelagt for brudd på arbeidslovgiving og ulovlige aksjoner.

Royal Commission og lovgivning
Den forrige regjeringen forsøkte å begrense CFMEU sin makt ved å opprette kommisjoner og innføre reguleringer. Australia oppretter ABCC som tilsynsorgan for å hindre ulovlig aktivitet i byggebransjen.

Over 280 tillitsvalgte og ansatte blir fjernet fra sine stillinger.
Administrasjonen fikk myndighet til å vurdere utestenge for en periode og permanent ekskludere personer.

Pågående granskning og Fremtidig regulering av fagforeninger
Det pågår en omfattende granskning av hele CFMEU resultatene skal legges fram i slutten av 2024. Konflikten har ført til bred debatt og det er forventet at regjeringen vil forsøke å også gripe inn hos andre foreninger.

Beskyldninger om kriminelle forbindelser
Deler av CFMEU blir anklaget for å bli infiltrert av Organiserte kriminelle, spesielt i Victoria

Administrasjon blir igangsatt (september 2024)
Myndighetene vedtok en lov som gjorde det mulig å sette fagforeninger under administrasjon. Mark Irving blir satt inn som administrator for CFMEU.

Lovfordring fra CFMEU
Foreningens ledelse og støttespillere uttrykte misnøye med regjeringas tiltak og planlegger å utfordre administrasjon i retten. De mener stater har gjort ett overtramp på fagforeningsfriheten og rettsikkerheten for medlemmer og ledere.

Tidslinje.

CFMEU supporters threaten three-day strike as protests over the embattled union continue

By Adam Vidler, April Glover | 6:35pm Sep 18, 2024



Tens of thousands of CFMEU members walk off the job in Melbourne

Skjermbilde. Streikende som protesterer i Melbourne.

regjeringen, for å få reversert loven som gjør administrasjonen mulig, da de mener at loven er udemokratisk. «Arbeiderpartiets vedtak er ett forræderi mot arbeiderbevegelsen,» sier han i et intervju.

EKSISTENSIELL KAMP

Denne konflikten mellom CFMEU og de australske myndighetene setter søkelys på en større kamp om arbeider-

deres rettigheter, fagforeningsfrihet og statens rolle i reguleringen av fagbevegelsen. Med Jade Ingham i spissen for rettslige tiltak og internasjonal mobilisering, forsøker CFMEU å utfordre en lov de mener er udemokratisk og en trussel mot grunnleggende fagforeningsprinsipper.

Samtidig står regjeringen fast ved at administrasjonen er nødvendig for



Presidenten i CFMEU var til stede på konferansen: Global Power Trade Unions. Foto: Christopher R. Fossum.

å bekjempe påståtte kriminelle elementer i fagforeningen og sikre en tryggere fremtid for arbeiderne. Utfallet av denne rettslige prosessen og de pågående demonstrasjonene kan få varige konsekvenser, ikke bare for CFMEU, men også for fagforeningsfriheten. Dette er en eksistensiell kamp for fagforeningen og resten av arbeiderbevegelsen i Australia.

ANSLÅR NESTE ÅRS PRISVEKST

Regjeringens prisvekstanslag på 3 prosent er noe lavere enn det Norges Bank la til grunn i sine siste analyser. De vurderer at veksten i konsumprisindeksen (KPI) i 2025 blir på 3,2 prosent. Statistisk sentralbyrå (SSB) anslår på sin side en prisvekst på 3,3 prosent neste år.

ØKT AKTIVITET

Igangsatt byggeprosjekter i år ligger an til å bli ført prosent høyere enn i 2023. Registrerte prosjekter er økt fra 505,6 milliarder kroner til 584 milliarder kroner. Noe som er en vekst på 15,4 prosent sammenlignet med fjorårets lave igangsettingstall.

VIL BYGGE HØYHUS PÅ STORO

Thauglands har ønsker om å bygge to høyhus, på 61 og 70 meter, i Vitaminveien 5. Planene inkluderer blant annet privatboliger, generasjonsboliger, bofellesskap og seniorboliger. Plan- og bygningsetaten mener at forslaget i stor nok grad ikke tilrettelegger for «økt bykvalitet», skriver Avisa Oslo.

Redd de aller minste barna

Akkurat nå er tusenvis av barn på flukt fra krigsherjede områder verden over. Uten varme klær, mat og husly er din hjelp helt avgjørende for at flest mulig overlever kulda.

Bli fastgiver nå.

Varm et barn gjennom vinteren for 150,- mnd. på reddbarna.no



 **Redd Barna**

2013 KONFLIKTEN

Tross DSB-godkjenninger fra statlig hold, må vi huske kampen i 2013. Den varte i mer enn syv måneder og omhandlet nettopp DSB-godkjenninger. For de som ikke husker alt så er det i hvert fall sånn at undertegnede husker kyllingopptredenene. Da vi stod utenfor lokalene til Kone AS på Ryen med megafon og kyllingdrakt.

CHRISTIAN OLSTAD HMF ARKIV

Dette har sin begrunnelse i at Otis tidligere samme året hadde brukt DSB-godkjente heisarbeidere til selvstendig arbeid. HLF stod bak Otisdirektør Schnack sine handlinger. Dette godtar vi ikke, der er vi strenge. Dette omhandler sikkerhet og faglig kompetanse. For heismontører og brukere av heiser. Kampen førte til en protokoll mellom HLF og HMF som presiserer at HMF skal være med i kompetansevurderingen av de DSB-godkjente arbeiderne. Altså et partssamarbeid for å danne et system, system for kompetansekartlegging, definisjon av kompetansebehov og tilleggsopplæring, samt definere retningslinjer for kvalitetssikring av kompetanse.

DOKUMENTASJON

HMF var ikke fornøyd med hvordan installatøren, i dette tilfellet Otis skjøttet mandatet sitt og ukritisk satte DSB-godkjente til selvstendig heisarbeid. Da det ikke er annet enn dokumenter å forholde seg til i en slik godkjenning, skjønte man at det kunne være en idé å etterprøve. Til tross for at alle dokumenter skal offentlig godkjennes i prosessen, kan det vel tenkes at det finnes en fare for forfalskning? Etterprøve for å få et bilde om hvorvidt disse



Under den sju måneder lange konflikten i 2013 ble det fortærtet mye vafler, og ved flere anledninger dukket kyllingen opp utenfor heisbedriftene Kone, Otis, Schindler og Thyssen (TKE). Her i fra en markering utenfor Kones lokaler på Ryen i Oslo.

personene faktisk hadde den erfaringen/utdannelsen som dokumentasjonen tilsa. Selvfølgelig videre også for å danne seg et bilde av den faktiske kunnskapen som kom med den erfaringen, om den skulle vise seg å være sann.

KOMPETANSE/TILLEGGSOPPLÆRING

Utvalget skulle også se på eventuelt nødvendighet av kvalitetssikring av kompetanse via ekstern instans.

HMF sine representanter var Per Arne Salo (Petter'n) og Rune Larsen, henholdsvis fra Kone og Schindler. Fra HLF, Torkel Drivenes og Jyrki Kuisma, Schindler og Kone. (I dag har både HMF og HLF helt andre representanter i utvalget. Red.anm.)

Det ble også vedtatt at OPPHEI skulle administrere ordningen på vegne av partene (HLF og HMF). Der det eventuelt var mangelfull kom-

petanse eller erfaring ble bedriftene pålagt nødvendig tilleggsopplæring for å tilfredsstille. DETTE GJELDER KUN FOR SØKNAD OM PERMANENT GODKJENNING. Midlertidig DSB-godkjente arbeider jobber under tilsyn med fagarbeider, og ikke alene.

Denne artikkelen, som har fått noen mindre redaksjonelle endringer av dagens redaksjon, stod for første gang på trykk i Heismontøren nr 4/2018. Les også «Heismontøren for 11 år siden» på nest siste side i dette bladet.



Otisdirektøren Anders Schnack (t.h.) blir «stilt til veggs» av foreningens medlemmer under et besøk i Trondheim. Schnack var også direktør under den store konflikten på Otis på 90-tallet. Foto: Otisklubben, Trondheim.

KORT OM DSB-LØPET

REDAKSJONEN

OVERENSKOMST FOR HEISFAGET §1

Det skal kun benyttes fagutdannede heismontører til selvstendig arbeid på heis, jfr. protokoll av 12.5.99 og 1.10.00.

FRI FLYT I EU/EØS

Borgere fra EU- og EØS-land har rett til å søke jobb om å videreføre sitt yrke i et annet medlemsland.

DSB

Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap (DSB) ligger under justis- og beredskapsdepartementet og har forvaltningsansvar for blant annet eltilsynsloven og tilhørende forskrifter (FEK).

DSB-GODKJENNING

Elektrofagfolk med utdanning og praksis fra et annet land må søke DSB om godkjenning til å utøve yrket sitt i Norge. Dersom søknaden blir godkjent av DSB er det opp

til den faglig ansvarlig/installatøren i den enkelte bedrift å se til at søkeren har de nødvendige kvalifikasjonene. En DSB-godkjenning er ikke det samme som at vedkommende får tildelt fagbrev.

YRKESGRUPPEN ELEKTROFAGFOLK

Automatiker, automatmekaniker, elektriker, elektroreparatør, energimontør, heismontør, linjemontør, reparatør av elektromedisinsk utstyr og togelektriker.

KONFLIKTEN

Konflikten startet våren 2013 med at Otis brøt §1 i Overenskomsten og satte ufaglærte arbeidere til selvstendig arbeid på heis. Dette var utenlandske arbeidere fra EU/EØS området med en såkalt «DSB-godkjenning». Foreningen hadde dårlig erfaring og flere konkrete tilfeller av hvor lett det var å få en slik godkjenning av DSB. De andre heisbedriftene i HLF stod bak Otisdirektør Schnack sine handlinger, noe som førte til syv måneder med støy i hele bransjen.

Den 13. desember 2013 ble det til slutt en enighetsprotokoll med arbeidsgiverne om hvordan dette skal håndteres.

DSB-LØPET

Basert på protokoll av 13. desember 2013, skal kompetansen til den som er DSB-godkjent vurderes opp mot norsk fagopplæring før vedkommende kan settes til selvstendig arbeid. Dette kvalitetssikres av et utvalg bestående av representanter fra HMF og HLF. Opplæringskontoret for heisfaget (OPPHEI) er satt til å administrere ordningen. Dersom partene i utvalget vurderer vedkommende sin kompetanse til minst å tilsvare den som stilles til en fagutdannet heismontør, kan kandidaten arbeide selvstendig med heis. Siden 2013 har flere kandidater fått vurdert sin kompetanse av utvalget, og mange er blitt godkjent. Det er verdt å merke seg at det fortsatt kun er bestått fagprøve som leder til fagbrev.

HEISMONTØR KASTET KUNSTVERK I SØPLA

REDAKSJONEN KI-GENERERT ILLUSTRASJON

Det er ikke alltid like lett å skille kunst og skrap. Dett fikk en heismontør i Nederland erfare, etter å ha kastet det han trodde var søppel.

Ved LAM-museet i Lisse, Nederland, ble et kunstverk ved et uhell kastet i søpla av en heismontør som trodde det var avfall. Verket, «All the good times we spent together» (2016), er laget av den franske kunstneren Alexandre Lavet, som er kjent for å male hverdagsobjekter som ser ekte ut.

I dette tilfellet var det to håndmalte ølbokser, med logo av det belgiske

ølmerket Jupiler, som var blitt plassert inne i heissjakten som en del av en uvanlig utstilling, skriver Eureporter.

Kunstverket som ble reddet fra søpla uten skade, er nå utstilt på en mer synlig plass i museet. Museet viste forståelse for feilen, som de mente illustrerte hvor realistisk Lavets kunst er.

Verdien på dette kunstverket til samtidskunstneren som har fått oppmerksomhet for sin nøyaktige og detaljerte håndmalte replikaer – er ikke offentlig kjent.



Det gjelder å ha et åpent sinn for hva som er kunst hvis du er på heisoppdrag på et museum.

FRANKRIKES HEISER ER IKKE KLARE FOR Å AVVIKLE 2G OG 3G

REDAKSJONEN PIXABAY

Fédération des Ascenseurs, som er en interesseorganisasjon for heisleverandører i Frankrike, ber om at utviklingen av landets 2G- og 3G-nett utsettes.

Dette begrunnes med at bransjen enda ikke er klare, da nesten halvparten av landets heiser er utstyrt med enten 2G- eller 3G-teknologi, skriver Elevatorworld.

De franske teleoperatørene Bouygues Telecom og Altice planlegger å utvikle sine respektive 2G-nettverk innen 2026, mens Orange ønsker å slå av sitt 2G-nettverk allerede neste år. Alle operatørene har som mål å avslutte sine 3G-tjenester innen 2029.

I Norge planlegger de store mobiloperatørene å utvikle 2G- og 3G-nettverkene i den nærmeste fremtid.

Både Telia og Telenors planer er å stenge 3G-nettet i løpet av dette året. 2G-nettet vil få en lengre levetid, for blant annet å dekke behovene til industri og eldre utstyr.



KRITISK FOR RUSSLANDS HEISER

REDAKSJONEN

De store heiskonsernene har tatt en sanksjonsrelatert tilbaketrekning fra Russland etter at landet invaderte Ukraina. Dette kombinert med dårlig økonomi er årsaken til at landets aldrende heiser ikke blir byttet ut.

Bare i år skulle hundretusen heiser ha blitt byttet ut. Derfor er millioner av mennesker i fare for å bli utsatt for en heisulykke, i et land hvor det ikke er uvanlig å bo i blokk.

Statistisk sett er det 30 til 40 heisulykker i Russland hvert år, hvorav 10 til 15 av de er dødsulykker og hvor om lag 40 mennesker blir skadd hvert år. I 2023 var de fleste heisulykkene i boligblokker, men flere ulykker skjer også i offentlige bygg.

Mangel på heisdeler nevnes som en annen årsak til de mange ulykkene. Landet har også mangel på faglærte montører og ingeniører som har sluttet i bransjen på grunn av den lave lønnen, skriver Elevatorworld.

NYTT REGELVERK ETTER HEISULYKKE

REDAKSJONEN

I 2016 omkom en fengselsbetjent i Luzerne County, Pennsylvania, etter en voldsom konfrontasjon med en innsatt. Sammen ble de kastet mot en defekt heisdør, noe som førte til at de begge falt ned heissjakten.

På bakgrunn av denne hendelsen ble det i 2018 innført et nytt nasjonalt regelverk med blant

annet krav til bedre konstruksjonen av heiser. Til tross for dette har Pennsylvania ikke oppdatert sine heisforskrifter siden 2002, selv om det nasjonale regelverket har blitt revidert hele syv ganger siden da, ifølge Elevatorworld.

Først åtte år etter den tragiske hendelsen har Senatet i Pennsylvania vedtatt et lovforslag som skal forbedre sikkerhetsstandardene for heiser i delstaten.

BIOTERMISK TILGANG

REDAKSJONEN PIXABAY

Vi har i en rekke artikler her i Heismontøren reflektert over den teknologiske utviklingen i heisbransjen. Fra mekaniske systemer til dagens svært så avanserte systemer med bruk av kunstig intelligens (KI) og IoT – så befinner bransjen midt i en teknologisk revolusjon.

I september utgaven av Elevatorworld tar magasinet for seg bredden av systemer som benytter avanserte algoritmer og sanntidsdata for å tilpasse heisens funksjoner etter byggets behov, destinasjonssystemer og kontinuerlig overvåking for å tilby prediktivt vedlikehold av heisen.

Biometrisk tilgang er en ny sentral teknologi som har gjort sitt inntog i heisbransjen. Denne teknologien benytter fingeravtryks- eller ansikts-gjenkjenning for å gi autorisert tilgang til spesifikke områder, noe som gir høyere sikkerhet i bygninger som datasentre, finansinstitusjoner eller helsefasiliteter. I helsevesenet kan biometrisk tilgang for eksempel begrense adgangen til operasjonsstuer eller farmasøytiske lagre, og dermed beskytte sensitivt utstyr og medisiner.



DE NYE TILTAKENE FOR Å FOREBYGGE INNÅNDING AV HELSEFARLIG KVARTSSTØV

☰ TOR-ERIK LUNDBERG

Et halvt år er gått siden partene ble enige i årets tariffoppgjør om å kartlegge helsefaren som er forbundet med innånding av helsefarlig kvartsstøv ved heismontasje.

Siden da har foreningen vært i flere oppfølgingsmøter med HLF, NHO Elektro og Statens Arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) om hvordan en slik kartlegging skal foregå.

Dialogen er resultert i at STAMI har besluttet å gjennomføre et pilotprosjekt for å kartlegge forekomsten av kvarts ved montering av heis i betongsjakter.

Status per nå er at STAMI har gjennomført en rekke målinger i forbindelse med KONEs heismontasje på «Construction City» på Ulven i Oslo. Resultatene er foreløpig ikke analysert og offentliggjort, og flere målinger skal gjennomføres i løpet av 2025 på utvalgte byggeplasser.

ØKT KUNNSKAP OM KVARTS

For å øke kunnskapen om kvarts i byggebransjen har Markus Hansen holdt innlegg for elektrikere i Oslo og Akershus, EL og IT i Trøndelag og på Arbeidslivskonferansen. Han har også gjestet elektrikernes podkast «Ohms lov», hvor han hadde en grundig gjennomgang av det helsefarlige kvartsstøvet. HMS-utvalget i foreningen har i samarbeid med



Tord I. Johansen (Schindler, Tromsø) signaliserte et budskap om «null kvartsstøv» da han representerte laget «Toget fra nord» under heiscupen i Barcelona.

organisasjonssekretær Erik Eikedalen, utarbeidet en brosjyre med informasjon om det farlige støvet. Denne kan lastes ned fra heis.no ved å følge QR-koden nedenfor.

Arbeidsgiverne i HLF har på sin side utarbeidet og avholdt et digitalt kurs for selgere og prosjektansvarlige i de tarifferte bedriftene for å øke deres kunnskap om kvartsstøv.

Det vil bli informert om resultatene fra STAMIs pilotprosjekt når dette foreligger – slik at tiltak kan iverksettes.

REGISTER OVER EKSPONERTE

I mellomtiden må alle bedrifter i henhold til Arbeidsmiljøloven og Forskrift om utførelse av arbeid opprette et eget register over ansatte som er eller kan bli eksponert for kvartsstøv. Dette på lik måte som registeret bedriften skal ha over asbesteksponerte arbeidstagere.



Skann QR-koden for tilgang til brosjyre om kvarts.

HEISMONTØR BESVIMTE PÅ JOBB – KVALIFISERER IKKE TIL YRKESKKADE!

☰ REDAKSJONEN

I forrige nummer av Heismontøren tok vi for oss de mange fallgruvene som vi bør være klar over for å sikre at vi får den erstatningen vi har krav på dersom vi skader oss på jobb. Nylig slo Høyesterett fast at hodeskade som følge av besvimelse ikke er å anse som en yrkesskade.

I 2017 falt en heismontør og slo hodet i betonggulvet på arbeidsplassen etter å ha besvimt. Ette hendelsen var han sykmeldt lenge. Spørsmålet for Høyesterett var om hendelsen skal regnes som en ar-

beidsulykke, skriver LO-advokatene på Facebook.

Flertallet mente ut fra forarbeidene og formålet med yrkesskadeerstatningsloven §11 at fall som skjer på arbeidet uten en ytre påvirkning, og der skaderisikoen ikke er økt – som for eksempel fall fra stående posisjoner på flatt underlag – ikke er omfattet av arbeidsulykkebegrepet. Sykdom og det at noen brått blir dårligere som ikke kan føres tilbake til ytre hendelse anses ikke som dekket.

Mindretallet mente at tilfellet skulle være dekket. Mindretallet mente at det viktigste argumentet var lovgiverens forutsetning om at folketrygdloven og yrkesskadeforsikringsloven skal tolkes likt – og at folketrygdloven har blitt tolket slik at disse tilfellene er dekket i lang tid. Det å fravike en slik samsvarstolkning til skadelidtes ugunst, mente mindretallet, at burde være en lovgiveroppgave.

Medlemmet var representert av LO-advokat Marit Asphaug. Kilde: LO-advokatene.



Trygg og rask varslingstjeneste

- Sikker kommunikasjon mellom heis og mottak
- Bedre og mer effektiv heissikkerhet
- Oppkobling mot 110-mottak
- Kontinuerlig utvikling




91 00 63 11
salg@xsecure.no

Alltid online
Alltid selvbetjent
Ingen ventetid

FRA KOKK, TIL HEIS, TIL PENSJONIST

Siden 2007 har han holdt orden på senteret på Karihaugen. Men nå synes den trivelige seksstiseksåringen at tiden er moden for å nyte livet som pensjonist.

 TOR-ERIK LUNDBERG

Det er i disse dager sytten år siden Tor Sperstad først startet opp i en deltidsstilling ved Opphei. To år senere overtok han stafettpinnen etter Kirsten Ellingsen og overtok kontorstillingen hennes da hun gikk av med pensjon. Fra 2011 og frem til 2021 var han daglig leder ved utdanningssenteret, samtidig som han hadde en 20-30 prosent stilling med administrative oppgaver for Opphei. Siden har han vært ansatt i en 80 prosent stilling som administrativ leder for både HBU og Opphei.



Nå venter en tilværelse som pensjonist på Tor Sperstad som har jobbet ved senteret i 17 år.

Den allsidige mannen startet sin yrkeskarrierer som kokkelærling ved Hotel Scandinavia i Oslo, hvor han senere fortsatte i åtte år i forskjellige stillinger i det som nå heter Radisson Blu Scandinavia Hotel.

Men hotell og restaurantkarrieren stoppet ikke der. Etter å ha jobbet en periode i USA på Arizona Biltmore Hotel i Phoenix, bar det tilbake til gamle landet hvor han jobbet som hovmester, restaurantsjef og daglig leder på Ingeniørenes Hus – Møtesenter og Restaurant/Selskapslokaler i Vika i 18 år. Fjorten av disse årene drev han en egen virksomhet på kontrakt med Ingeniørenes Hus/Tekna.

Da vi snakket med Tor kunne han fortelle at han i den nye tilværelsen ser frem til å fullføre egne spennende oppgaver i sitt eget tempo og bare nyte å leve. For Tor er en aktiv mann som blant annet liker reise, golf og skikjøring.

«Når man blir 66, da gjør man som man vil, når man blir 66 først da tar livet til ...» siterer Tor teksten i en velkjent låt fra Wenche Myhre.

«Der er jeg», fortsetter han og legger til at han i tillegg er så heldig å ha en 6-åring som holder fart i han.

«Den daglige tralten med gode kollegaer og alle hyggelige deltakere som har deltatt på kurs fra hele landet og som setter pris på det vi gjør», svarer Tor da vi spør hva han kommer til å savne mest.

«Det er alltid hyggelig å høre god latter og hygge under kursene hos oss. Det varmer og gir mening», fortsetter den blide vordende pensjonisten som sier at han absolutt har planer om å stikke oppom kurscenteret for en kaffeprat også i fremtiden.

Vi håper på det, og ønsker han lykke til med pensjonstilværelsen.



Kurs 2025

**Meld deg på
ukeskurs for 2025.
Følg QR kode eller gå til
www.heisutdanning.no**

Kurset er for alle heismontører som er medlemmer hos HBU.

**Husk! Førstemann til mølla.
Er du tidlig ute kan du velge først
blandt alle kursukene vi tilbyr.**



HEISBRANSJENS
UTDANNINGS
SENTER

ANDERS SCHNACK - RETURNERER TIL NORGE

Av: Markus Hansen

Denne artikkelen sto første gang på trykk i Heismontøren nummer 1 i 2013.

Den tidligere Otisdirektøren Anders Schnack som la ned Otis i 1990 har returnert til Norge. Han overtok etter forrige direktør Arild Fladseth som takket for seg i fjor. Det var mye positivitet i luften da det ble ansatt en ny direktør, endelig var det noen som kunne ta avgjørelser for Otis Norge uten å få godkjenning av resten av Europa.

Gleden varte dessverre ikke lenge før Schnack viste seg fra sin beste side ala 1990. Lønnsoppgjøret 2012 skulle basere seg på bonus og kun bonus. Dette brakte med seg sterk misnøye i hele landet, spesielt da han hadde luftet at han egentlig ville kun lønne folk da man var produktive for bedriften. Sykefravær, kurs, tillitsmannstid var jo tap for bedriften så det skulle jo ikke «lønne» seg. «Bonusangrepet» ble slått hardt ned på etter sterke reaksjoner fra klubben rundt om i landet, og bedriften så seg nødt til å trekke forslaget. Otis innså

at slaget var tapt for denne gang, men kunne ikke love at de ikke vil prøve seg på bonuslønn i fremtiden.

Rett etter den lange kampen mot bonusordningene til Schnack, da det var god stemning og ro på bedriften, bestemte Schnack igjen seg for å ta opp slåsshansken. Denne gangen var det problemet med tilgangen på arbeidskraft for Anders Schnack. Som resultat av den lange bonuskampen som hadde vært på Otis var det mange som hadde sluttet og begynt andre steder. Otis, firmaet med Anders

Schnack i spissen var heller ikke så veldig fristende for at andre heismontører skulle begynne der i perioden. Dette resulterte igjen til at Otis manglet folk, mange folk. Siden Otis ikke klarte å skaffe heismontører i Norge gikk de til utlandet for å søke folk, spesielt Sverige. Her gikk faktisk Otis så langt i januar at de opprettet annonser på svenske «finn.no» og søkte etter heismontører, med og uten «hiss-certificat».

FRA SJAKTA

TOR-ERIK LUNDBERG ROY ANDRE BROVOLD

Navn: Malin Auren
Alder: 18 år
Bosted: Trondheim
Klubb: Schindler

Riktig nok hadde Reber, som det het den gangen, den første kvinnelige heismontøren med fagbrev i Europa. Men man må tilbake til starten av nitallet siden en jente avla fagprøve i heismontørfaget i denne bedriften. Det er derfor gledelig at Schindler nå har fått øynene opp for at heismontørrykret ikke bare er for gutta. Vi har tatt en prat med Malin som startet opp ved Schindlers avdeling i Trondheim nå i sommer.

Når begynte du i faget?
Jeg startet i august i år.

Hva fikk deg til å søke deg til heisfaget?

Jeg var på utplassering på VG2 og syntes det var interessant. Jeg likte at det ikke bare var mekanisk eller elektrisk, men en blanding.

Hvilke forventninger har du til læretiden?

Å lære så mye som mulig for å kunne bli en god heismontør.

Hvilken studieretning har vennene dine valgt, og hva tenker de om ditt yrkesvalg?

Mesteparten av vennene mine gikk studiespesialisering, og sier de angrer på at de ikke valgte yrkesfag isteden.



Bildetekst: Malin er lærling i Schindler i Trondheim.

Har du gjort deg noen tanker om hva bransjen må gjøre for å få enda flere jenter inn i faget?

Jeg vet ikke helt hvor mye bransjen kan gjøre for og få flere jenter inn i faget, men jeg tror det er en god start å få flere jenter generelt til å gå elektro/yrkesfag. I hvert fall på skolen hvor jeg gikk, så var man rar hvis man gikk yrkesfag. Så jeg tror det er mange som ikke tør å velge det man egentlig vill fordi man blir sett på som rar.

Hvordan har ditt møte med klubb og forening vært så langt?

Jeg synes det er interessant, men det er mye nytt – så føler ikke jeg skjønner alt helt enda.

Hva gjør du på fritiden når du ikke jobber med heis?

Da er jeg med venner eller trener på treningssenter. I tillegg jobber jeg av og til på et utested her i Trondheim i helgene.

NORGE P.P.

Returadresse:
Heismontørenes fagforening,
Østre Aker vei 24,
0581 OSLO

Overenskomsten for heisfaget og arbeidsplassforskriften stiller krav om minstestandard for brakker:

SPISEROM

- Minst 1,2 kvm per person
- Tekjokken, kjøleskap og oppvaskkum
- Oppvarmet
- Dagslys og utsyn
- Reell mulighet for pause og avkobling
- Tilfredsstillende hygienisk standard

GARDEROBE

- Tilstrekkelig plass til tøy
- Tilstrekkelig plass til å skifte
- Låsbart skap
- Åpen plass til arbeidstøy
- Minst 50 cm per person
- Sitteplasser til å skifte
- Tilfredsstillende ventilasjon
- Oppvarmet
- Vaskerom, vaskested eller dusj med kaldt og varmt vann
- Atskilte garderobes for kvinner og menn

TOALETT

- Minst ett toalett per 15 kvinner og minst ett toalett per 20 menn
- Atskilte toaletter for kvinner og menn
- Lett tilgjengelig for arbeidstakeren
- Skal ikke ha direkte forbindelse med arbeidsrom eller spiserom
- Håndvask med varmt og kaldt vann

HUSK AT DERSOM DU IKKE BENYTTET DEG AV GARDEROBEN, OG REISER TIL OG FRA BYGGEPLASSEN I ARBEIDSTØYET, KAN DET HENDE DU TAR MED DEG HELSEFARLIG STØV HJEM!